

7101 Sayılı Kanun Çerçevesinde Konkordato ve Kamusal Alacakların Durumu

The Status of Concordat and Public Receivables Under the Law No 7101

Selçuk BUYRUKOĞLU¹

Article Info

Article History:

Date Submitted: 10.12.2018

Date Accepted: 19.12.2018

Jel Classifications:

K20

K22

K29

Keywords:

Concordat,

The Functioning of

Concordat,

Public Results.

Abstract

It is said that the entrepreneur and the creditor, whose financial situation has been corrupted without their own defect, make a deal under a certain plan. With the law no. 7101, many companies applied to the concordat which is thought to increase its functionality. The debtors, who came to the brink of bankruptcy with bankruptcy, are brought back to the economy and efforts are made to ensure sustainability in the national economy. In the scope of the study, the concordat application, which replaced the postponement of bankruptcy, the operation of the concordat process and the conclusions in the context of public receivables will be mentioned.

Özet

Kendi kusuru olmaksızın mali durumu bozulmuş olan girişimci ile alacaklısının belli bir plan dahilinde anlaşma yapmalarına konkordato denilmektedir. 7101 sayılı kanun ile işlevselliğinin artacağı düşünülen konkordatoya günümüz itibari ile birçok şirket başvurmuştur. Konkordato ile iflasın eşiğine gelmiş olan borçlular tekrar ekonomiye kazandırılarak ülke ekonomisindeki sürdürülebilirlik sağlanmaya çalışılmaktadır. Çalışma kapsamında, iflasın ertelenmesinin yerini alan konkordato uygulamasına, konkordato sürecinin işleyişine ve konkordatonun kamusal alacaklar bağlamındaki sonuçlarına değinilecektir.

¹ Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Maliye Bölümü, selcuk349@hotmail.com

Giriş

7101 sayılı kanun ile iflasın ertelenmesinin tamamen kaldırılmış ve konkordato uygulaması ön plana çıkarılmıştır. Konkordato ile borcunu vadesinde ödeyemeyen borçlu ile alacaklı anlaşmalı olarak borcu yapılandırmaya gitmektedir. Konkordato için yetkili mahkeme asliye ticaret mahkemesi olup, konkordato için gerekli belgelerin temin edilmesi durumunda konkordato ilan edilebilmektedir. Böylece, iflas ederek ekonomik faaliyetlerine son verecek olan işletmeler tekrar ekonomiye kazandırılmış olacaktır. Temel gayesi de, makro ekonomik işleyişin sürdürülebilirliği ve ticari işletmenin mali itibarının korunması olan konkordato uygulaması 7101 sayılı kanunun yürürlüğe girmesi ile birçok işletme tarafından uygulamaya konulmuştur.

1- İflas Ertelemesi Yerine Konkordato

Sermaye şirketlerinin özel hukuk bağlantılı borçlarının yeniden yapılandırılması konusu, 2003 yılında İcra ve İflas Kanunu'nun (İİK) 179. maddesi ile iflas erteleme başlığı altında düzenlenmiş ve uygulanmıştır. 15 yıla yakın uygulama birçok hukuki sorunlar yaratmış ve özellikle bankaların önemli itirazlarına neden olmuştur, İcra İflas Kanunu'nun 285 ila 309 maddelerinde düzenlenmiş olan konkordato hükümleri ise, uygulamada pek başarılı olmamıştır. Bu iki gerekçe çerçevesinde, Dünya Bankasının da yönlendirmesi ile 28.02.2018 tarih ve 7101 sayılı kanun yürürlüğü konmuş ve iflasın ertelenmesi kaldırılmış, İİK 285-309 maddeleri de yeniden düzenlenmiştir. Konkordato hukukunun yenilenmiş hali ile sistemi daha işler hale getirebilmek, borçluyu iflastan kurtararak alacaklılar ile uzlaşma yolunu açmak ve işletmenin bütünlüğünün devamını sağlamak suretiyle iflas hukukunun alacaklıyı zorlayan uygulama sorunlarını aşmak amaçlanmıştır (Gören, 2018:48).

7101 sayılı İcra ve İflâs Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un 13. maddesi ile 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun 285. maddesinde değişiklik yapılmış ve "Borçlarını, vadesi geldiği hâlde ödeyemeyen veya vadesinde ödeyememe tehlikesi altında bulunan herhangi bir borçlu, vade verilmek veya tenzilat yapılmak suretiyle borçlarını ödeyebilmek veya muhtemel bir iflâstan kurtulmak için konkordato talep edebilir." denilmiştir. Konkordatonun daha kısa bir tanımı ise şu şekilde yapılabilir: borçlunun kanunda öngörülen şartlar dahilinde alacaklıları ile anlaşarak borçlarını tasfiye etmesidir (Güneş, 2014: 172).

Görüldüğü üzere konkordato, mali durumu bozulmuş borçluları korumayı ve aynı zamanda alacaklıların da alacaklarını kısmen de olsa tahsil edebilmelerini sağlayan bir kurumdur. Mali durumu kötüleşmiş ve borçlarını ödeyemeyen borçlu, alacaklıları ile anlaşarak borçlarını yapılandırmakta ve bu şekilde ekonomik faaliyetlerine devam edebilmektedir. Borçlu ve alacaklıların uzlaşmasını esas alan konkordato, iflas ertelemeden temelde bu özelliği ile ayrılmaktadır. Taraflar arasında yapılan anlaşmanın mahkeme nezdinde onaylanması sonrasında borçlu, anlaşılan miktarı ödeyerek tüm borçlarından kurtulmaktadır. Konkordato, iflas ertelemeye nazaran alacaklıları daha aktif olarak sürecin içinde tutmaktadır. Borçlu açısından iflas ertelemeye göre daha zahmetli görünmekle birlikte, uzlaşma esasına dayanması ve taraf menfaatlerini dengelemesi açısından konkordato, borç yapılandırmasında başvurulabilecek önemli bir kurumdur (Yavuz, 2018:93-94).

Burada konunun daha iyi anlaşılması açısından konkordato ile kaldırılan iflas ertelenmesi kurumları arasındaki başlıca farklara² değinmekte fayda görülmektedir (Kuşoğlu, 2018:52).

- İflas tabi olsun olmasın tüm borçlular (sermaye şirketleri, şahıs şirketleri, gerçek kişiler) ile iflas talebinde bulunabilen alacaklılar konkordato talebinde bulunabilirken, iflasın ertelenmesini sadece sermaye şirketleri ve kooperatifler talep edebilirlerdi.
- İflasın ertelenmesine mahkemece karar verilebilmesi için alacaklıların rızası aranmaz ancak konkordatonun mahkemece onaylanabilmesi için toplantıya katılacakların belli sayıda olması gerekmektedir.
- İflas ertelenmesine pasifi aktifinden fazla (borca batık) olanlar başvurabilirken, konkordatoya borcu vadesinde ödeyemeyen veya ödeyememe tehlikesi altında bulunan başvurabilmektedir.
- İflasın ertelenmesinde faizler işlerken, konkordatoda ise kural olarak konkordato mühletince faiz işlememektedir.
- Konkordato kısa sürerken (tüm sürelerin kullanılması halinde 23 ay) , iflasın ertelenmesinde süre 5 yıla kadar çıkabilmekte idi.

Konkordato başvurularında görevli mahkeme asliye ticaret mahkemesi olarak kabul edilmiştir (İİK m.285/3). Bu açıdan, 7101 sayılı kanunun görevli mahkemeye ilgili önemli bir değişiklik getirdiği söylenebilir. Çünkü, bugüne kadar konkordato prosedüründe gerek icra

² Daha ayrıntılı bilgi için bkz: (Uyar, 2018: 20-22).

mahkemesi gerekse asliye ticaret mahkemesi görev alırken; başvurunun yapıldığı tarihten konkordatonun tasdikine kadar olan süreçte asliye ticaret mahkemesi görevli kılınmıştır. Konkordato talebini incelemeye yetkili mahkeme konusunda ise borçlunun iflâsa tabi olup olmamasına göre ikili bir ayırım yapılmıştır. İflâsa tabi borçlular bakımından İİK m.154/1 ve 2 hükümleri gereğince borçlunun muamele merkezinin bulunduğu mahkeme yetkili kabul edilmiştir. Asliye ticaret mahkemesinin konkordato başvurularındaki yetkisi kamu düzenindedir. Hâkim başvurunun borçlunun muamele merkezinde yapılıp yapılmadığını resen araştırmalıdır. İflâsa tabi olmayan borçluların konkordato başvuruları bakımından ise yerleşim yeri mahkemesi yetkili kılınmıştır (Pekcanitez ve Erdönmez, 2018:113).

2- Konkordatonun İşleyiş Mekanizması

7101 sayılı kanunun yürürlüğe girmesi ile iflasın ertelenmesi tamamen kaldırılmış olup yerine konkordato uygulaması getirilmiştir. İlgili kanun çerçevesinde de konkordatonun işleyişinde bir takım değişiklikler meydana gelmiştir. Bu başlık altında 7101 sayılı kanun çerçevesinde adım adım konkordato uygulamasının işleyiş mekanizmasına yer verilecektir (7101 Sayılı Kanun Maddeleri; Gözlüklü, 2018; Aslanoğlu vd., 2018:66-76);

- Borçlarını, vadesi geldiği halde ödeyemeyen veya vadesinde ödeyememe tehlikesi altında bulunan borçlular için yetkili mahkeme olan Asliye Ticaret Mahkemesine konkordato talebinin yapılması,
- Konkordato talebi üzerine mahkeme, gerekli belgelerin eksiksiz olarak mevcut olduğunu tespit ettiğinde hemen *geçici mühlet* kararı verecek ve borçlunun malvarlığının korunması için gerekli gördüğü tedbirleri alacaktır. Ayrıca, konkordatonun başarıya ulaşmasının mümkün olup olmadığının yakından incelenmesi amacıyla bir "geçici komiser" görevlendirecektir. Geçici mühlet süresi (azami) *üç aydır* ve yetkili mahkemece *en fazla iki ay* daha uzatılabilir. Komiser, görevlendirilmesini müteakip borçlunun mevcudunun bir defterini yapacak ve malların kıymetlerini takdir edecektir.
- Mahkemece borçluya geçici mühlet tanındığını içeren ilanda ayrıca alacaklıların, ilandan itibaren *yedi günlük* kesin süre içinde dilekçeyle itiraz hakkı bulunmaktadır. Mahkeme, geçici mühlet verilmesine itiraz eden alacaklıların itiraz sebeplerini de dikkate alarak değerlendirmede bulunacak ve konkordatonun başarıya ulaşmasının

mümkün olduğunun anlaşılması halinde borçluya *bir yıllık* kesin mühlet verilecektir. Güçlük arz eden özel durumlarda kesin mühlet, mahkemece *altı aya kadar* uzatılabilecektir.

- Konkordato talebi ile amaçlanan iyileşmenin, kesin mühletin sona ermesinden önce gerçekleştiğinin komiserin yazılı raporuyla mahkemeye bildirilmesi üzerine mahkeme, kesin mühletin kaldırılarak konkordato talebinin reddine karar verecektir.
- Kesin mühlet içinde borçlu aleyhine 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanuna göre yapılan takipler de dahil olmak üzere hiçbir takip yapılamayacak ve evvelce başlamış takipler duracak, ihtiyati tedbir ve ihtiyati haciz kararları uygulanmayacak, bir takip muamelesi ile kesilebilen zamanaşımı ve hak düşüren süreler işlemeyecektir. Yalnızca imtiyazlı alacaklar için haciz yoluyla takip yapılabilecektir.
- Kesin mühlet ile, sözleşmelerde; karşı tarafının konkordato projesinden etkilenip etkilenmediğine bakılmaksızın, borçlunun taraf olduğu ve işletmesinin faaliyetinin devamı için önem arz eden sözleşmelerde yer alıp da borçlunun konkordato talebinde bulunmasının sözleşmeye aykırılık teşkil edeceğine, haklı fesih sebebi sayılacağına yahut borcu muaccel hale getireceğine ilişkin hükümler, borçlunun konkordato yoluna başvurması durumunda uygulanmayacaktır. Sözleşmede bu yönde bir hüküm bulunmasa dahi sözleşme, borçlunun konkordatoya başvurduğu gerekçesiyle sona erdirilemeyecektir.
- Kesin mühlet ile borçlu, komiserin kontrolü altında işlerine devam edebilecektir. Ancak, mahkeme mühlet kararı verirken veya mühlet içinde, bazı işlemlerin yapılmasını komiserin iznine bağlayabileceği gibi komiserin işletmenin faaliyetini devam ettirmesine de karar verebilecektir.
- Konkordatonun kabulü halinde, alacaklılar, komiser tarafından yapılacak ilanla, ilan tarihinden itibaren *on beş gün içinde* alacaklarını bildirmeye davet edilecek ve ilanın birer sureti adresi belli olan alacaklılara posta ile gönderilecektir. Komiser, borçluyu iddia olunan alacaklar hakkında açıklamada bulunmaya davet edecektir. Ayrıca komiser, alacakların gerçek olup olmadığı hakkında borçlunun defterleri ve belgeleri üzerinde gerekli incelemelerde bulunarak elde ettiği sonuçlara hazırlayacağı raporda yer verecektir.

- Komiser, katılım süresinin bitmesinden itibaren en geç yedi gün içinde konkordatoya ilişkin bütün belgeleri, konkordato projesinin kabul edilip edilmediğine ve tasdikinin uygun olup olmadığına dair gerekçeli raporunu mahkemeye tevdi edecektir.
- Konkordatonun tasdiki kararında alacaklıların hangi ölçüde alacaklarından vazgeçtiği ve borçlunun borçlarını hangi takvim çerçevesinde ödeyeceği belirtilecektir. Konkordato, mahkemenin tasdik kararıyla bağlayıcı hale gelecektir.
- Konkordato tasdik edilmezse mahkeme konkordato talebinin reddine karar verecek ve bu karar ilan edilerek ilgili yerlere bildirilecektir. Ayrıca, borçlunun iflasa tabi şahıslardan olması ve doğrudan doğruya iflas sebeplerinden birinin mevcut olması halinde mahkeme, borçlunun iflasına resen karar verecektir.
- Kendisine karşı konkordato projesi uyarınca ifade bulunulmayan her alacaklı, konkordato uyarınca kazanmış olduğu yeni hakları muhafaza etmekle birlikte konkordatoyu tasdik eden mahkemeye başvurarak kendisi hakkında konkordatoyu feshettirebilecektir. Fesih talebi üzerine verilecek hükmün tebliğinden itibaren on gün içinde istinaf yoluna başvurulabilecek olup, istinaf sonucunda bölge adliye mahkemesi kararına karşı tebliğ tarihinden itibaren on gün içinde temyiz yoluna başvurulabilecektir.

3- Konkordatonun Vergisel Sonuçları

2018 yılının başında yürürlüğe giren 7101 sayılı kanun ile iflasın ertelenmesi kaldırılmış ve çok fazla etkin olmayan konkordato uygulamasında ciddi değişiklikler yapılarak bu uygulamanın etkinliği artırılmaya çalışılmıştır. Konkordato, borçlarını ödemedede zorluk içinde bulunan şirketleri bir kısım borçlarından kurtarmakta, alacaklılar için ise alacağın bir kısmının alınmaması veya normal vadesinde alınmaması veya her ikisi anlamına gelmektedir. Böyle bir olayın sonuçları gerek borçluyu gerekse alacaklı tarafı etkilemektedir. İİK'nun 294. maddesinde, "*Kesin mühlet içinde borçlu aleyhine 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanuna göre yapılan takipler de dahil olmak üzere hiçbir takip yapılamaz ve evvelce başlamış takipler durur, ihtiyatî tedbir ve ihtiyatî haciz kararları uygulanmaz, bir takip muamelesi ile kesilebilen zamanaşımı ve hak düşüren müddetler işlemez.*" denilmektedir. Konkordatonun vergisel anlamda doğurduğu sonuçları aşağıdaki şekilde sıralanabilir (7101 Sayılı Kanun Maddeleri; Yavuz, 2018:95-96; Kuşoğlu, 2018:55-56; Uyar, 2018:96; Gözlüklü, 2018).

1. Mahkemece geçici/kesin mühlet kararı verilmesi halinde İİK'nın 294. maddesi gereğince, borçlu hakkında 6183 sayılı Kanuna göre evvelce yapılmış tüm takipler durur ve yeni takip başlatılamaz. Alacaklı amme idaresi, hakkında geçici/kesin mühlet kararı verilen borçluya ödeme emri gönderemez. Ödeme emrini gönderse dahi takibe geçemez.
2. Geçici ve kesin mühlet içinde borçlu aleyhine herhangi bir takip yapılamadığından ve daha önce başlamış takiplerde durduğundan, asliye ticaret mahkemesince tayin edilen mühlet içerisinde ilgili borçlu hakkında amme alacaklarından dolayı takip yapılmasına ve haciz işlemi uygulanmasına imkan bulunmamaktadır. Mühlet kararından sonra haciz uygulanmışsa, mahkemenin mühlet kararı üzerine bu haczin kaldırılması gerekir.
3. İİK'nın 294/1. maddesinde, 'mühlet içinde borçlu aleyhine bir takip muamelesi ile kesilebilen zamanaşımı ve hak düşüren müddetlerin işlemeyeceği' hükme bağlanmıştır. Zikredilen hüküm gereğince, amme alacağına ilişkin tahsil zamanaşımı, geçici/kesin mühlet süresince durmaktadır. Buna mukabil, konkordato projesinin tasdik edilmesi veya geçici/kesin mühletin dolması/ kaldırılması halinde ise tahsil zamanaşımı mahkeme kararını takip eden günden itibaren kaldığı yerden devam eder.
4. Geçici/kesin konkordato mühleti kararının verilmesi durumunda, İİK'nın 294. maddesine istinaden tüm takipler durduğundan, borçlunun kanuni temsilcileri veya ortakları aleyhine amme alacakları dolayısıyla işlem yapılması mümkün değildir.
5. Konkordato uygulamasında alacaklı ile borçlu arasında bir anlaşma gerçekleşmektedir. Alacaklı, alacağı tutardan vazgeçerek borçlunun teklif ettiği yeni tutarı kabul etmektedir. Bu bağlamda eski borç ile yeni borç arasında oluşan fark kadar bir alacağından vazgeçmektedir. Kendi rızası ile vazgeçtiği bu alacağı için, VUK hükümlerince belirtilen şüpheli karşılık ayırmanın şartları oluşmadığından, konkordatoda talep eden borçludan olan alacaklar için şüpheli alacak karşılığı ayrılması imkanı yoktur.

6. İcra ve İflas Kanunu'nun 308/g maddesinde yapılan değişiklik ile, tasdik edilen konkordato projesi kapsamında;
- Yapılacak işlemlerin Harçlar Kanununa tabi harçlardan; bu işlemler nedeniyle düzenlenecek kağıtların damga vergisinden,
  - Alacaklılar tarafından her ne nam altında olursa olsun tahsil edilecek tutarların, Gider Vergileri Kanunu gereği ödenecek banka ve sigorta muameleleri vergisinden,
  - Borçluya kullanılacak olan kredilerin Kaynak Kullanımı Destekleme Fonundan istisna edileceği hükme bağlanmıştır.
  - Konkordato projesine göre borçları yeni bir itfa planına bağlanan borçlulara ait olan teşvik belgelerinin süreleri ile ihracat taahhüt süreleri, geçici mühlet kararının verildiği tarihten konkordatodan bağlayıcı hale geldiği tarihe kadar işlemeyecektir.
  - Ayrıca, daha önce konkordatoda alacaklılara verilmesi kararlaştırılan para üzerinden binde 11,38 oranında harç alınırken, harç oranları aşağıdaki gibi azaltılmıştır:
    - Alacaklılara ödenmesi kararlaştırılan para üzerinden (Binde 2,27)
    - Yapılandırma sonunda rehinli alacaklılara ödenmesi kararlaştırılan para üzerinden (Binde 1,13)

Sonuç

7101 sayılı kanunda düzenlemeye gidilen konkordato uygulaması iflasın ertelenmesinin tamamen kaldırılması ile popüler bir uygulama haline gelmiştir. Borçlarını ödeyemeyecek hale gelen borçlunun alacaklılarla karşılıklı olarak anlaşmaları ile borçlarında indirim yada yeni bir ödeme planı talep etmeleri durumuna konkordato denilmektedir. 7101 sayılı kanunla konkordato uygulamasına ilişkin birçok değişikliğe gidilerek uygulama alanı genişletilmiştir. Girişimciler muhtemel bir iflastan kurtulmak için konkordato talep edebilmekte ve faaliyetlerine devam etmektedirler. Gerekli belgelerin konkordato ilan etmeye yetkili kılınmış olan asliye ticaret mahkemelerine sunulması ile borçlu ve alacaklı buluşturulacak ve borçlunun borçlarında yapılandırmaya gidilecektir. Bu durum, gerek girişimci gerekse ülke ekonomisi adına bir kazanım olacaktır. Konkordato girişimciler açısından bir fırsat olmakla birlikte, kamu alacakları açısından süreci sekteye uğratabilmektedir. Özellikle konkordatodan ilanı ile borçlu aleyhine 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanuna göre yapılan takipler de dahil olmak üzere hiçbir takip yapılamayacak ve evvelce başlamış takipler duracak, ihtiyati tedbir ve ihtiyati haciz kararları uygulanmayacak, bir takip muamelesi ile kesilebilen

zamanaşımı ve hak düşüren süreler işlemeyecektir. Bu açıdan bakıldığında ise kamu alacaklarının tahsili uzayacaktır.

Kaynakça

Aslanoğlu, Suphi, Özalp, Ayşe Duygu, Özalp, Ali Rıza (2018). Bir Yeniden Yapılandırma Kurumu Olarak Konkordato Başvurusu, Geçici Mühlet ve Gerekçeleri, EBPIR, 3(2), ss.63-78.

Gören, Ömer (2018). Konkordato (İflasın Erteleme Yeri), Vergi Dünyası Dergisi, Sayı: 444, ss.48-57.

Gözlüklü, Burçin (2018). 7101 Sayılı Kanun (İflas Erteleme Yeri Konkordato Uygulaması), CentrumAuditing.

Güneş, Çiğdem (2014). İflasın Erteleme, Konkordato ve Aciz Vesikasına Bağlanmış Alacakların Amortismanı, Vergi Sorunları Dergisi, Sayı: 313, ss.168-174.

Kuşoğlu, Mustafa Volkan (2018). Konkordato Kapsamındaki Alacak ve Borçların Değerleme, Vergi Sorunları Dergisi, Sayı: 362, ss.51-58.

Pekcantez, Hakan ve Erdönmez, Güray (2018). 7101 Sayılı Kanunla Yürürlüğe Giren Konkordato Hükümlerinin Değerlendirilmesi, Bankacılar Dergisi, Sayı: 105, ss.108-156.

Uyar, Talih (2018). Yeni Konkordato Hukukumuzun Temel İlkeleri, İstanbul Barosu Dergisi, Cilt: 92, Sayı: 4, ss.15-102.

Yavuz, Mustafa (2018). Konkordato Talebi Üzerine Mahkemece Verilen Mühlet Kararlarının Amme Alacaklarına Etkisi, Vergi Sorunları Dergisi, Sayı: 362, ss.92-98.

2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu (19.06.1932 tarihli ve 2128 sayılı R.G.).

6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun (28.07.1953 tarihli ve 8469 sayılı R.G.)

7101 sayılı İcra ve İflas Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun (15.03.2018 tarihli ve 30361 sayılı R.G.)